

Донецький державний
університет управління

НАЗВА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Соціологія міграцій та вимушених переселень

КАФЕДРА

соціології управління

РОЗРОБНИК

Никифоренко Наталя Олексіївна

к.і.н., доцент

n.nykyforenko@inbox.dsum.edu.ua

ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

3

кредитів ЄКТС
(90 годин)

42

години контактна робота з викладачем
(14 годин лекцій;
28 години практичних занять)

48

година - самостійна робота

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ

другий
магістр

МОВА ВИКЛАДАННЯ

українська

ФОРМА КОНТРОЛЮ

екзамен

СТАТУС ДИСЦИПЛІНИ

нормативна для спеціальності 054 «Соціологія»

ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

базові знання і навички з фаху; опанування дисциплін: «Новітні соціологічні теорії», «Сучасні тенденції розвитку методів соціологічних досліджень», «Методологія та організація наукових досліджень»

МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

формування у цілісного уявлення про сутність міграцій та вимушених переселень, розвиток навичок застосування моделей та теорій міграції, соціологічних концепцій й інструментарію для аналізу сучасних міграційних потоків, міграційної поведінки, виявлення ризиків та потенційних конфліктів

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1. Міграції та вимушені переселення: загальна частина.

Тема 1. Міграції та вимушені переселення як соціальний феномен та об'єкт вивчення

Тема 2. Теоретико-методологічні підходи у вивченні міграцій. Специфіка соціологічних підходів. Типи і види міграцій

Модуль 2. Міграційні процеси та міграційна поведінка.

Тема 3. Сучасні міграційні потоки: напрямки, інтенсивність

Тема 4. Структура міграційної поведінки

Тема 5. Стратегії та механізми адаптації мігрантів

Тема 6. Бар'єри щодо міграцій

Тема 7. Вимушені переселення в структурі міграцій

Тема 8. Внутрішньо переміщені особи в Україні: специфіка соціологічного вивчення

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

- розуміння ролі та значення міграцій, вимушених переселень у розвитку цивілізації;
- знання основних теоретико-методологічних підходів щодо вивчення міграційних процесів;
- опанування понятійно-категоріальним апаратом соціології міграцій та вимушених переселень;
- розуміння структури міграційної поведінки, стратегій та механізмів адаптації мігрантів;
- вміння аналізувати міграційні процеси та міграційну поведінку, застосовуючи як офіційну статистичну інформацію, так і результати кількісних і якісних соціологічних досліджень;
- формування навичок проведення соціологічних досліджень щодо мігрантів та ВПО;

- розвиток критичного мислення, навичок порівняльного аналізу, систематизації та класифікації наукової інформації

МЕТОДИ ВИКЛАДННЯ НАВЧАННЯ

- традиційні та інтерактивні лекції;
- семінарські, практичні заняття (тренінги, симуляції); робота в проектних групах;
- репродуктивні, пояснювально-ілюстративні, пізнавально-ігрові, проблемно-пошукові, дослідницькі методи.

РЕГЛАМЕНТ ОЦІНЮВАННЯ

Шкала оцінювання з навчальної дисципліни: 100 балів.

Розподіл рейтингових балів за видами навчальної роботи:

- Виконання завдань на семінарських, практичних заняттях, тренінгах ~ 35 балів;
- Виконання індивідуальних та групових проектів ~ 20 балів;
- Складання 2-х письмових модульних контролів – всього 20 балів;
- Виконання творчо-пошукових завдань ~ 15 балів;
- Заохочувальні бали ~ 10 балів

Екзамен – 100 балів.

Загальна підсумкова оцінка з дисципліни – середньоарифметичне балів поточної успішності та балів за екзамен

Умови ліквідації заборгованостей з поточної роботи:

перескладання підсумкового модульного контролю студентами, які отримали рейтинговий бал за модульний цикл, що відповідає незадовільній оцінці, проводиться не пізніше двох тижнів після атестаційного. Позитивні оцінки з модульного циклу в цілому та його складових не підвищуються.

За рішенням викладача або кафедри нараховуються заохочувальні бали за наступні види робіт:

- за участь реалізації соціальних проектів в Університеті, місті;
- за виконання завдань підвищеної складності (конкретне значення визначає викладач);
- за участь у неформальній освіті, що сприяє розвитку комунікативних, професійних навичок, громадянській активності

Підсумкове семестрове оцінювання навчальної роботи студента:

Шкала оцінювання ЄКТС	Визначення	Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
A	Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	Відмінно	$90 \leq RD \leq 100$
B	Вище середнього рівня з кількома помилками	Добре	$82 \leq RD < 89$
C	Загалом правильна робота з певною кількістю помилок		$74 \leq RD < 81$
D	Непогано, але зі значною кількістю недоліків	Задовільно	$64 \leq RD < 73$
E	Виконання задовольняє мінімальні критерії		$60 \leq RD < 63$
FX	Можливе повторне складання	Незадовільно	$35 \leq RD < 59$
F	Необхідний повторний курс з навчальної дисципліни		$RD < 34$

ІНФОРМАЦІЙНЕ ТА НАВЧАЛЬНО- МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Основна література:

1. Бошко А. В защиту свободной иммиграции. URL: <http://www.libertynews.ru/node/762.html>

Донецький державний університет управління

2. Лукашевич М. П. Соціологія економіки: підручник. URL: http://tourlib.net/books_others/lukashevych
3. Малиновська О. А. Мігранти, міграція та Українська держава: аналіз управління зовнішніми міграціями: Монографія / О. А. Малиновська. К.: Вид-во НАДУ, 2004. 123 с.
4. Міграційні процеси в сучасному світі: світовий, регіональний, національний виміри / За ред. Ю. Римаренко. К.: Довіра, 1998. 912 с.
5. Міграція в умовах трансформації регіональних ринків праці України: механізми регулювання / ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України»; наук. ред. У. Я. Садова. Львів, 2019. 263 с. (Сер. «Проблеми регіонального розвитку»). URL: <http://ird.gov.ua/irdp/p20190006.pdf>
6. Миграционное движение населения: теория, политика, практика, перспективы / Под ред. Воробьевой О. Д., Топилина А.В.). М.: Московский психолого-социальный университет, 2013. URL: <http://www.rfh.ru/downloads/Books/134293008.pdf>
7. Населення України. Соціально-економічні проблеми українського села. К.: Ін-т демографії та соціальних досліджень НАН України, 2007. 468 с. URL: <https://www.twirpx.com/file/1022658/>
8. Населення України. Трудова еміграція в Україні. К.: Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України, 2010. 233 с. https://idss.org.ua/monografii/poznyak_2010.pdf
9. Петюх В. М., Щетініна Л. В. Ринок праці: Навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни. К.: КНЕУ. 228 с. : <http://base.dnsgb.com.ua/files/book/1%96.pdf>
10. Ринок праці та зайнятість в Україні: реалії та перспективи: колективна монографія / За наук. ред. С. Кожем'якіної, С. Калініної. Київ: ІПК ДСЗУ, 2018. 424 с. URL: <http://ipk.edu.ua/wp-content/uploads/2019/05/Monohrafiia-ost.pdf>
11. Розвиток соціально-трудової сфери України: теорія, практика, перспективи: кол. монографія / за ред. д.е.н., проф. І. Л. Петрової, к.е.н. В. В. Близнюк; НАН України, ДУ «Ін-т економіки та прогнозування НАН України». К., 2016. 326 с. URL: https://library.krok.edu.ua/media/library/category/monografiji/petrova_0005.pdf
12. Романюк М. Д. Міграції населення України за умов перехідної економіки: Методологія і практика регулювання / М. Д. Романюк. Львів: Світ, 1999. 292 с.
13. Слюсаревський М. М. Психологія міграції / М. М. Слюсаревський, О. Є. Блинова. Кіровоград: ТОВ «Імекс ЛТД», 2013. 244 с. URL: http://ispp.org.ua/wp-content/uploads/2020/05/migration-psych_slusar-blinova.pdf
14. Сото де Х. У. Либертарианская теория свободной иммиграции URL: <http://www.libertynews.ru/node/2235.html>
15. Українське суспільство: міграційний вимір : нац. доповідь / Інститут демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України. К., 2018. 396 с. URL: https://www.idss.org.ua/arhiv/Ukraine_migration.pdf
16. Український ринок праці: імперативи та можливості змін: колективна монографія / за наук. ред. д.е.н., проф. І. Л. Петрової, к.е.н. В. В. Близнюк ; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». К., 2018. 356 с. : <http://ief.org.ua/docs/mg/306.pdf>
17. Хоппе Г.-Г. Свободная торговля и ограниченная иммиграция. URL: <http://www.libertynews.ru/node/319.html>
18. Юдина Т. Н. Социология миграции: Учебное пособие для вузов. М: Академический Проект, 2006. 272 с. URL: http://yanko.lib.ru/books/sociology/yudina-soc_migraciya-a.htm

Донецький державний університет управління

Англомовні видання:

1. Collinson S. Europe and International Migration. London; New York: Pinter Publishers, 1994. 210 p.
2. Fulkerson Gregory Demography. (48 навчальних відео). URL: <https://www.youtube.com/playlist?list=PLtHJ5TsZqJyQmN6KkoT35Wl0jblTy-NR6>
3. Groppo V. Internal Migration in Developing Countries. URL: http://www.diw.de/en/diw_01.c.471438.en/press/diw_roundup/internal_migration_in_developing_countries.html
4. Lucas R. Internal Migration in Developing Economies: An Overview. - KNOMAD Working Paper 6, 2015. URL: <https://www.knomad.org/publication/internal-migration-developing-economies-overview>
5. Migration and Development Within and Across Borders. Research and Policy Perspectives on Internal and International Migration /Ed. by J.DeWind & J. Holdaway. - Geneva: OM, 2008. : <http://essays.ssrc.org/acrossborders/wp-content/uploads/2009/08/ch2.pdf>
6. Migration in Ukraine: Facts and Figures. Edited by Olena Malynovska, Senior Researcher at the National Institute for Strategic Studies, Kyiv, Ukraine, 2016. 32 p. URL: http://iom.org.ua/sites/default/files/ff_eng_10_10_press.pdf
7. Rietig V. Migration with Chinese Characteristics: Hukou Reform and Elite Emigration. URL: <http://www.migrationpolicy.org/article/top-10-2014-issue-10-migration-chinese-characteristicshukou-reform-and-elite-emigration>

Інтернет джерела:

1. Брендинг міст і територій. Онлайн курс на платформі BUM. URL: <https://vumonline.ua/course/city-branding/>
2. Державна служба зайнятості. URL: <https://www.dcz.gov.ua/>
3. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Інститут демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи НАН України. URL: <http://www.nas.gov.ua/UA/Org/Pages/default.aspx?OrgID=0000254>
5. Інститут підготовки кадрів Державної служби зайнятості України. URL: <http://ipk.edu.ua/>
6. Інститут соціології НАН України. URL: <http://i-soc.com.ua/>
7. Міністерство соціальної політики України. URL: <https://www.msp.gov.ua/>